

Σύντομη βιογραφία του Rudolf Berner που έδρασε στην Ισπανία και τη Γερμανία (14/7/1907-11/3/1977)

Ο Rudolf Berner (Rube ή Frank Tireur) γεννήθηκε στις 14 Ιουλίου 1907 στο Skonde της δυτικής Σουηδίας από μια μικρή αγροτο-εργατική οικογένεια με πολλά παιδιά. Παρακολούθησε το σχολείο και έμαθε την τέχνη του ελαιοχρωματιστή.

Το 1931 πήγε στην Udevalla, όπου εργάστηκε ως ελαιοχρωματιστής σε σκάφη. Εκεί συνάντησε κάποιον που πουλούσε τις αναρχικές συνδικαλιστικές εφημερίδες «Brand» και «Arbetaren». Η ανάγνωση της «Brand» ενήργησε ως αποκάλυψη γι' αυτόν. «Κάτι μέσα μου μού έλεγε αυτό που πάντα σκεφτόμουν ακριβώς, αλλά που δεν μπορούσα ποτέ να το αρθρώσω ως τότε», θυμόταν αργότερα ο ίδιος. Στη συνέχεια, εμφανίστηκαν τα πρώτα του άρθρα στις ίδιες αυτές εφημερίδες, «Brand» και «Arbetaren».

Τον Οκτώβριο του 1931 εγκαταστάθηκε στη Στοκχόλμη, όπου συμμετείχε στην εκδοτική ομάδα της «Brand». Ως εκπρόσωπος της Socialistiska Ungdomsfoerbundet (SUF - Σοσιαλιστική Ένωση Νέων) - ο Berner παρευρέθηκε σε ένα συνέδριο της Ομοσπονδίας Αναρχικών Κομμουνιστών Γερμανίας (FKAD) στο Βερολίνο στα τέλη του 1931. Εκεί συνάντησε τους Helmut Rudiger, Berthold Cahn και Rudolf Oestreich, παρακολούθησε μια διάλεξη του Erich Móhsam και επίσης συνάντησε τον Franz Pfemfert. Ωστόσο, πάνω απ' όλα αισθάνθηκε εντελώς οικεία στην ομάδα Berlin-Adlershof της οποίας η σημαντικότερη φυσιογνωμία ήταν ο Willi Boretti.

Το 1932, επέστρεψε στη Σουηδία. Το 1936 ταξίδεψε στη Δανία, τη Γερμανία, τη Τσεχοσλοβακία και την Αυστρία. Στο Klosterneuburg, κοντά στη Βιέννη, συναντήθηκε με τον Pierre Ramus, έναν από τους κορυφαίους Αυστριακούς αναρχικούς και εκεί ήταν που άκουσε για το ξέσπασμα του Ισπανικού Εμφύλιου Πολέμου. Η πρώτη προσπάθειά του να πάει στην Ισπανία είχε αρνητικό αποτέλεσμα στα ελβετικά σύνορα. Αμέσως επέστρεψε στη Γερμανία και από εκεί στη Σουηδία. Τελικά, τον Οκτώβριο του 1936 ταξίδεψε στην Ισπανία ως εκπρόσωπος της σουηδικής αναρχοσυνδικαλιστικής οργάνωσης Sveriges Arbetares Central (SAC).

Εργάστηκε στο Διεθνές Τμήμα της CNT-FAI και εξέδιδε την εβδομαδιαία πληροφοριακή της έκδοση στη σουηδική γλώσσα. Στη Βαρκελώνη διατήρησε στενή επαφή με Γερμανούς αναρχικούς της ομάδας DAS (Γερμανοί αναρχοσυνδικαλιστές στο εξωτερικό). Εκείνη την εποχή η DAS δεν είχε καμία άμεση επαφή με το υπόγειο αναρχικό κίνημα στη Γερμανία. Ο Γερμανός αναρχικός Helmut Kirschey υπενθύμισε στις αναμνήσεις του πώς η DAS ζήτησε από τον Berner να αναλάβει μια αποστολή στη Γερμανία, επειδή μιλούσε πολύ καλά γερμανικά, είχε προσωπικές επαφές με τα μέλη της FKAD και ήταν γνωστός ως θαρραλέο άτομο. Τα απαραίτητα χρήματα για το ταξίδι από τη Σουηδία μαζεύτηκαν από την αναρχική Mollie Steimer, η οποία ήταν η επαφή στο Παρίσι. Επίσημα ο Berner ταξίδεψε ως εκπρόσωπος της ILO (Διεθνής Οργάνωση Εργασίας).

Αντίθετα προς τους αρχικούς του φόβους, μπόρεσε εύκολα να μπει στη Γερμανία. Οι συνοριακές φρουρές δεν είχαν παρατηρήσει τη σφραγίδα της δημοκρατικής Ισπανίας στο διαβατήριό του. Η πρώτη στάση του ήταν στο Wuppertal, όπου συνάντησε την Anne Niessen, μεγαλύτερη αδελφή του Helmut Kirschey. Πήγε έπειτα στο Ντίσελντορφ. Η άφιξή του εκεί, στις 20 Φεβρουαρίου 1937, συνέπεσε με τον ενταφιασμό του Anton Rosinke, ενός από τους κορυφαίους μαχητές της FAUD που δολοφονήθηκε από την Gestapo. Πριν τη ναζιστική κατάληψη της εξουσίας δρούσαν στο Ντίσελντορφ τρεις αναρχικές ομάδες σε διαφορετικές γειτονιές της πόλης. Μερικοί από τους αγωνιστές των ομάδων αυτών είχαν ήδη συλληφθεί και μερικοί άλλοι συνελήφθησαν αμέσως μετά.

Από το Ντίσελντορφ ο Berner πήγε στη Λειψία όπου συνάντησε τους εκεί αναρχικούς. Έπειτα συναντήθηκε με τον Boretti στο Βερολίνο που τον έφερε σε επαφή με τον Rudolf Oestreich, τον κορυφαίο μαχητή της FKAD, ενώ συνάντησε επίσης και διάφορα άλλα ενεργά στελέχη της FAUD. Τότε επέστρεψε πάλι στη Σουηδία απ' όπου πήγε στην Πολωνία. Στη Βαρσοβία ήρθε σε επαφή με την πολωνική συνδικαλιστική ένωση Centraną Wydział Zawodowy (ZZZ), της οποίας η αναρχοσυνδικαλιστική τάση που δρούσε συνωμοτικά κατευθυνόταν από έναν από τους κύριους μαχητές της FAUD τον Alfons Pilarski. Οι Πολωνοί αναρχοσυνδικαλιστές είχαν συλλέξει χρήματα για τα παιδιά της Ισπανίας που βρίσκονταν σε κίνδυνο, και ο Berner πέρασε λαθραία το ποσόν αυτό στη Βαρκελώνη. Μετά από την ολοκλήρωση της αποστολής του στην Πολωνία, επέστρεψε στο Βερολίνο για να επισκεφτεί τον Boretti. Μια μέρα μετά πήγε πίσω στη Ρηνανία, αλλά τότε που ξέσπασε το επόμενο κύμα συλλήψεων. Ωστόσο, η τύχη του χαμογέλασε ξανά διαφεύγοντας προς τα σύνορα με την Ολλανδία. Αφού παρέδωσε εκεί μια αναφορά του επέστρεψε στη Βαρκελώνη.

Αλλά τον Νοέμβριο του 1937, ο Berner επέστρεψε ξανά στη Στοκχόλμη. Και αυτό εξαιτίας των διαφορών του με τον Augustin Souchy, Γερμανό αναρχοσυνδικαλιστή, επικεφαλής του Διεθνούς Τμήματος της CNT-FAI, στη Βαρκελώνη. Στη Στοκχόλμη είχε επίσης μια όχι και τόσο καλή σχέση με τα κύρια στελέχη της SAC γιατί τάχθηκαν με την πλευρά Souchy και αισθάνθηκε ότι δεν τον αντιμετώπιζαν σοβαρά από πολιτική άποψη καθώς και για το ότι δυσφημίστηκε ως «μποέμ». Έπεσε σε κατάθλιψη. Επειδή ήταν ανίκανος να προσπαθήσει να αυτοκτονήσει, έγραψε στον Rudiger, αλλά ήταν σχεδόν πάντα πιωμένος. Λόγω της κατάστασής του δεν μπόρεσε να γράψει ένα βιβλίο για τον Erich Muhsam που είχε προγραμματίσει, ενώ δεν είχε σταθερή διαμονή και μόνο μια περιστασιακή εργασία. Αλλά την επόμενη άνοιξη επέστρεψε στην Ισπανία.

Στη Βαρκελώνη και τη Μαδρίτη, ο Berner εργάστηκε ως δημοσιογράφος για τη CNT-FAI, εκδίδοντας μια μπροσούρα στη σουηδική γλώσσα για την κατάσταση στην Ισπανία. Τον Δεκέμβριο του 1938 επέστρεψε στη Στοκχόλμη, όπου προετοιμάστηκε για την προγραμματισμένη επίσκεψη εκεί μιας αντιπροσωπείας CNT. Ήταν τώρα ανίκανος να επιστρέψει στην Ισπανία αφού η Καταλωνία είχε πέσει στα χέρια των φρανκιστών. Αντίθετα, ταξίδεψε στο Παρίσι, όπου όμως δεν είχε καμία πιθανότητα εργασίας και πεινούσε στην κυριολεξία. Τον Ιούλιο του 1939 η γαλλική αστυνομία τον απέλασε τελικά και επέστρεψε στη Σουηδία.

Στις αρχές της δεκαετίας του 1940 παντρεύτηκε με μια Γερμανίδα που είχε μεταναστεύσει στη Σουηδία. Δεν υπάρχουν πληροφορίες για τις δραστηριότητές του στα χρόνια του πολέμου. Μετά εργάστηκε για την εφημερίδα «Arbetaren» και τον Απρίλιο του 1946 έγινε ανταποκριτής της στη Γαλλία απ' όπου έστειλε άρθρα και διάφορες πληροφορίες από και για τη δράση της CNT στην εξορία. Εργάστηκε επίσης ως δημοσιογράφος στην Ελβετία και την Ισπανία, όπου εισήλθε παράνομα, γράφοντας μια καθημερινή αναφορά για μια περίοδο δύο εβδομάδων που δημοσιεύτηκε στην «Arbetaren».

Στο μεταξύ, μετά τον πόλεμο είχε επέλθει διάσπαση μεταξύ της εξόριστης CNT και της υπόγειας CNT. Η ηγεσία της πρώτης, με επικεφαλής την Federica Montseny, συγκρούστηκε με την CNT της Ιβηρικής Χερσονήσου η οποία κάλεσε στη συγκρότηση ενός πλατιού μετώπου των αντιφρανκικών οργανώσεων. Ο Berner πήρε την πλευρά της CNT της Ισπανίας. Αλλά στη Σουηδία όλα τα χρήματα που συλλέχθηκαν ως αλληλεγγύη από την SAC στάλθηκαν στην Montseny. Έτσι ο Berner αποχώρησε από την SAC. Οι σύντροφοί του το πήραν πολύ άσχημα όταν έμαθαν για την αποχώρησή του από ένα άρθρο του που είχε γράψει σε μια σοσιαλδημοκρατική εφημερίδα. Μερικά χρόνια αργότερα, ο Rudiger αναθεώρησε την άποψή του για τον Berner βλέποντας τον ως «έναν αξιόπιστο φίλο της CNT», «ακόμα και αν είχε επιλέξει ένα δρόμο» που αυτός δεν θα μπορούσε να ακολουθήσει.

Για την περίοδο από το 1946 και μετά οι πληροφορίες για τις δραστηριότητές του είναι αραιές. Τον Ιανουάριο του 1954, Berner εργάστηκε για το International Workers' Film Institute στις Βρυξέλλες και οργάνωσε το Διεθνές Φεστιβάλ Εργατικών Ταινιών στο Αμβούργο τον ίδιο χρόνο. Τον Ιούλιο του 1955 επέστρεψε στη Σουηδία και εργάστηκε ως δημοσιογράφος στο Lund. Στις αρχές του 1962, εργάστηκε ως ανεξάρτητος δημοσιογράφος και έγραφε για ένα πολιτιστικό περιοδικό στο Lund. Μετέφρασε επίσης κείμενα του Erich Muhsam στα σουηδικά. Το 1958 ταξίδεψε πάλι στη Βαρκελώνη, μεταμφιεσμένος ως τουρίστας, για να γράψει μια αναφορά.

Στις 11 Μαρτίου 1977 πέθανε στο Lund. Τα απομνημονεύματά του κυρίως για τις δραστηριότητες του στη Γερμανία, με τίτλο «Το αόρατο μέτωπο», μεταφράστηκαν στα γερμανικά από τον Helmut Kirschey.

* Τη βιογραφία αυτή έγραψε ο Nick Heath και δημοσιεύτηκε στο libcom.org. Ελληνική μετάφραση «ούτε θεός-ούτε αφέντης», 23 Φλεβάρη 2008.